

Utkast til Notat

hom/hei, 30. mars 2006

Referat møte KOSTRA-KNNM 30.03.06

Til stede:

Bjørn Horgen og Dag Høgvard, MD

Even Vaboen, KRD

Arne Berg, Hobøl kommune

Ole Christian Tollersrud, RA

Einar Jensen, SK

Anne Midtrød, Rogaland fylkeskommune

Geir Haveraaen, Bergen kommune

Hans Støen, Bærum kommune

Vilni Bloch, Svein Homstvedt (ref.) og Henning Høie (møteleder), SSB

Forfall: Øystein Nesje, MD

Ingerid Angell Petersen, DN

Ole Christian Tollersrud går inn som fast representant for RA. Francine Lampe går ut.

1. Orienteringssaker

Fra fjorårets rapport

Det jobbes mot en on-line løsning for rapportering.

Kartbasert rapportering: Positiv tilbakemelding fra seminar i høst. I SSB har saken noe lavere prioritet, men det jobbes med den tekniske mottaksløsningen.

Mandat

Mandatet for arbeidsgruppene blir behandlet i Samordningsrådets neste møte 6. april. Det er små endringer, men et tillegg: "Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike."

Den noe underlige situasjonen har oppstått at arbeidsgruppene har fått tildelt mandatet før det er formelt akseptert av KOSTRAs Samordningsråd.

Det ble etterlyst større bevissthet rundt andre roller som kommunene har, i forbindelse med kvalitetstenkning i kommunene. KNNM-området er i så måte spesielt, fordi det fokuserer på kollektive mer enn på individuelle goder. Hvem er det kvaliteten som tjenesten skal gjelde for? Plansaker skal ivareta søker, men også alle andre som berøres av planprosessen. Eksempelvis skole- og barnehagesektoren har mye mer fokus på individene.

Årets rapportering

Reaksjoner fra *kommunene* er samlet i et dokument som ble sendt ut i forkant av møtet. Dette gir nyttig bakgrunn for arbeidet. Kommentarer fra *fylkene* må tilsvarende distribueres før neste møte.

Noen momenter som framkom på møtet:

- Skjemaet er komplisert, særlig for noen (små) kommuner
- Noen kommuner får en "vekker" ift. sine saksbehandlingsrutiner når de skal rapportere
- Rapporteringen må tilpasses saksbehandlingsrutinene, men det er også en gjensidig påvirkning

- Skal vi spørre kommunene om tallene er basert på registreringer i løpet av året eller oppsummering i ettertid? Det er mistanke om at det siste gjelder i stor grad, og slik informasjon kan bidra til kvalitetssikring.
- Til rapportering av antall saker og saksbehandlingstid: Kommunene kjøper gjerne et sakssystem som hyllevarer fra sentral leverandør. Framstøt for å forbedre rutinen må derfor gjøres mot 2-3 leverandører av byggesakssystemer. (Sakssystemene har slike varianter.) Kommunene vil antakelig stille seg positive til mindre tilleggskostnader for å tilpasse for eksempel byggesaksrutinene til KOSTRA-rapporteringen.
- Viktig at systemet bygger på gjensidig tillit.
- Alle kommuner har samme ansvar i utgangspunktet og spørsmål i skjema kan derfor ikke skille mellom store og små kommuner. MDs byindikator-arbeid kan medføre at nye problemstillinger krever håndtering.
- Dispensasjon i LNF-områder krever "særlige grunner". Et spørsmål er om dette er til offentlige eller private formål (antakelig vanligst). Den reelle vurderingen i om dispensasjon skal gis skjer allerede ved fradeling, ikke ved byggesak. En må derfor være varsom slik at det ikke telles dobbelt.

Konklusjoner: 1. SSB forsøker å jobbe ift. leverandør-leddet med sikte på bedre saksoppfølging.
 2. Kommentarer som krever konkret oppfølging tas opp på neste møte eller direkte med faginnstansen som har rapporteringen.
 3. SSB sjekker med Landslaget for Park og idrett formuleringen av spørsmål F1f om skiløyper skal vinkles mot planlegging mhp. tilrettelegging for friluftsliv eller de facto aktivitet ift. regnskapsføring.

Publisering

Nøkkeltall ble publisert som vanlig 15. mars. For å øke aktualiteten ift. tallene, ble det også produsert to små Dagens statistikk-artikler basert på oppblåsing til nasjonal statistikk ut fra foreløpige tall fra KNNM-området til frigivningsdatoen. Ingen andre KOSTRA-ansvarlige produserte slik foreløpig statistikk.

Rapporteringen av foreløpige tall har gått for fort i enkelte kommuner og må kvalitetssikres i ettertid. Misforståelser (eks. strandsone i Hobøl - som ikke har ført til feil i statistikken over hele landet fordi innlandskommuner var lukket ut før statistisk behandling) har gitt mediaoppslag. SSB vil i det videre revisjonsarbeidet legge mer vekt på å kvalitetssikre innkomne data og bruke statistiske metoder for å få fram nasjonale tall, enn å purre inn tall fra kommuner som ikke leverer.

Statistikken viser at gebyrene har økt nokså sterkt. Det ble bemerket at det bare registreres én type gebyrer, og at disse tallene derfor må sees i forhold til inntektene.

Tallene brukes mye i MD, og vil bli brukt mer. De har også forventninger til å få kjørt ut tabeller med innsigelser fordelt på begrunnelse. Egen bestilling til SSB vurderes. En ev. ny arealmelding kan føre til ytterligere bruk av tallene.

Konklusjoner: 1. KNNM-gruppa gav sin tilslutning til tidlig publisering av foreløpige tall.
 2. SSB bør vurdere å bruke Fylkesmannen mer aktivt for å få inn data.

Rare tall

Det er noen inkonsistenser i rapporteringen:

- Kommuner rapporterer f.eks. rekreasjonsområder i tettsteder når de ikke har tettsteder etter SSBs definisjon.
- Motorferdsel i utmark: Dispensasjonsandel kan overstige 100 prosent.
- Saksbehandlingstid på kombinert kart- og delingsforretning kan ikke være 0 dager.
- Notat fra Helmer Espeland illustrerer at regnskapsføringen ikke er ensartet mellom forskjellige tjenesteområder, f.eks. naturforvaltning/friluftsliv og skoler (uteområder). Problemet kan reduseres ved å "indeksere" tallene og legge mer vekt på å sammenlikne endringstallene enn statustallene mellom kommuner.

Kan rapportering om utstedte målebrev droppes og erstattes av tall fra SK? Spørsmålet gjelder imidlertid alle målebrev, ikke bare tinglyste endringer av eiendommer som SK registrerer.

Ny lov (planlagt iverksatt fra 01.01.07) om eiendom får ikke konsekvenser for kommunens ansvar, selv om selve oppmålingen kan utføres av andre. Loven vil medføre at dagens rapportering må endres fom. rapporteringsåret 2007.

Konklusjoner: 1. SSB vil, foruten å revidere, forsøke å luke ut muligheter for feilrapportering der dette er mulig.
 2. Einar Jensen sjekker rapporteringen til SK.
 3. SSB vil be DN vurdere rapporteringen av moterferdseldispensasjoner på nytt. Ellers legges det ikke nå opp til å gjøre noen endringer i årets skjema der slike feil er oppstått. Det er imidlertid aktuelt å gå gjennom veiledningen

2. Kvalitetsindikatorer for KNNM-området

Henning presenterte foiler fra kvalitetsindikator-seminaret i KRD tidligere i vinter. Han la vekt på:

- Fokus på prosesser mot å identifisere indikatorer
- Er det brukeren eller produsenten som skal definere hva som er kvalitet.
- Individuelle vs. kollektive (som er fokus for KNNM) goder. Plan- og bygningslova omhandler den kollektive interesse.
- Systematikken i utviklingen av kvalitetsindikatorer

Det oppstod noe diskusjon ift. gruppering av indikatorer ift. prosess m.m., eksemplifisert ved bl.a. saksbehandlingstid og innsigelser: Er det kvalitet at behandlingstida går ned - for hvem, eller at innsigelsene blir færre? Kan f.eks. indikatorer knyttet til gjennomføringen av planer være bedre?

Grøntområder, turveger er en strukturkvalitet, som *resultat* av planlegging. Det ble advart mot å henge seg for sterkt opp i tenkningen fra Fürst og Høverstad. Men hensikten er å ta KOSTRA et skritt videre fra hva det er i dag. KS vil gjennom et nytt prosjekt legge mer vekt på miljø- og samfunnsutviklingsdimensjonen sammen med MD.

Deretter ble møtet delt i 2 arbeidsgrupper som skulle identifisere leveransen, brukerne, egenskaper ved produktet, underliggende prosesser og grunnleggende strukturer. Noen momenter fra dette:

1. Kommunen leverer (eksempler):

- planvedtak
- livskvalitet
- medvirkning

2. Brukerne er

- kommunen selv
- forslagsstiller
- andre parter
- andre berørte innbyggere

3. Krav/ønsker

- god teknisk jobb inkl. et godt underlagsmateriale for prioriteringene
- innsyn i saksgangen
- forutsigbarhet
- saksbehandlingstid
- informasjon
- m.m.

6. Strukturkvalitet

Evaluerings:

Litt vanskelig å se sammenhengen mellom dagens prosess i med utvikling av kvalitetsindikatorer i KOSTRA og pågående indikatorarbeid i MD, som har gått over flere år. Mye av datagrunnlaget til MD vil også komme fra andre institusjoner enn fra kommunene via KOSTRA. Det mest konkrete som hittil er kommet ut av prosessene er bymiljø-indikatorsettet. Spørsmålet ble reist om hvordan KOSTRA-arbeidet best mulig kan integreres med prosessene i departementet.

Det er bra at KOSTRA setter fokus på kvalitetsindikatorer. Det forutsettes at årets arbeid bringer erkjennelsen og indikatorsettet et skritt videre. Det trengs et lite dokument som viser hvilke prosesser som foregår også andre steder, og drøfter hvordan man skal få fram resultater på området.

Flere aktører jobber med indikatorer på egen hånd. Det kan øke den samlede innsikten og kompetansen.

Det ble også pekt på at indikatorer forandrer seg ift. politiske mål gitt i St.meld. m.m.

Alternative forslag til videre prosess som ble kastet fram:

1. Flere møter om saken
2. Arbeidsutvalg for å fremme indikatorsettet
3. Avvente MDs behandling
4. Utfordre DN og RA innenfor sine ansvarsområder

Konklusjoner: *1. MD må gå gjennom mandatforslaget for å ta stilling til dette.
2. Det etableres et arbeidsutvalg bestående av Henning, Even, Hans og Øystein som rapporterer til neste møte. Gruppen fastsetter selv nøyaktig mandat, men fikk som forslag å gjennomføre en liten kartlegging av indikatorarbeidet nasjonalt samt i andre KOSTRA-grupper, i tillegg til å fremme konkrete forslag.*

3. Forslag til ny rapportering: Økt tilgjengelighet

Det foregår arbeid i MD med en handlingsplan for universell utforming (UU).

For KNNM-området (som for andre KOSTRA-områder) må det vurderes om KOSTRA-rapportering kan dekke deler av databehovet. Fra MD ble det delt ut et forslag til aktuelle spørsmålsstillinger. Det ble imidlertid i utgangspunktet erkjent at antallet spørsmål er høyt.

Moment fra en kort diskusjon:

- Noe ambivalens ift. til forslaget. UU er et satsningsområde NÅ. Skal KOSTRA være et bidrag til å gjennomføre statlig politikk eller mer et hjelpemiddel for kommunene?

Konklusjoner: *1. Gruppas deltakere går gjennom forslaget til spørsmål og sender mail til Bjørn og Henning, som på bakgrunn av tilbakemeldingene setter opp forslag til e begrenset spørsmålssett.
2. Spesielt RA bør tenke nøye over utfordringene knyttet til UU.*

4. Eventuelt

Ingen saker. Neste møte er fra tidligere fastsatt til onsdag 24. mai.